

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Fylke: Troms

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Nordreisa

Emne: Lauving

Bygdelag:

Oppskr. av: Yngvarelløjland

Gard:

(adresse): Tennasson et Bruen

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Egen

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Det er slutt på med lauving i Nordreisa. ~~Men~~
Men kjerver kan der bli tatt ut og da fruedels,
men det betyr ingenting ut for. Tidligere
var lauving almindelig, men gikk tilbake efter
som man fikk jorden under bedre kultur. I min
barndom (for første verdenskrig) var de gårder i
bygden som hadde lader med lauvkjær, som
ble brukt i vinters løy. Løvet var mangesteds
årrisot for - særskilt for gjest og sau og på de
all fleste gårder var det tilskudd for på vår -
vinteren da det kvep på høyet. Efter ca 1950 kom
det ut til lauving og da mest tilfeldig.
2. Man lauvet omkring midten av juli når
lauvet var utvoksent. Man ~~var~~ man ferdig
tidlig med høyet lauvt man og så litt efter dem.
Det var særlig bjerkelauv som ble tatt. Rognelauvet
ble regnet som det fineste. Og så older og vidje lauv
ble tatt. Man kalte det, å lauv (uten v)
subst. lauv, - et.
3. Man brukte kniv, sigd, eller roten av
et ljevrot som ble satt på skaft og man hugget
kristen med dette.
4. Veldig kombinerte man lauvingen med vedhugsten.
Man hugget nemlig vekkenden fra forsommeren

2
Rekket barben til salg og lauvet samtidig. langs
siden langs elvene hvor der var mest ridje,
(i nesten usammenhengelig lauv) lauvet man
i disse. Kjøtten er ulikt i Nordisa.

5. Lauvbjørnene ble, hvis lauvingen foregikk langt
fra gønden lagt i højer eller små "staker" (enke)
eller bar eller kjøte man bjørnene på lemmen
eller i høy liden hvor de ble lagt langs issene
(mot skjellene & sjellene & en skjeller, - ern,
- tran, skjeller, - ern, tran) så de ble festet fast.
I "laulaen" la man bjørnene inn for druggen
kone og man reiste dem, klassen seg så sammen
når de ble store bygdde på, men de ble rikelig
tilgang på luft likevel så lauvet var grønt og fint
om vinteren (olden & ridjelene ble brunt, det
siste ofte svart etter hvilke arter det var, Solit nigricans
og hybridene av dem.) Det var vanlig å henge bjørnene
opp i tre, legge dem på stubber eller felte bar
for å tørke dem litt for de ble tatt inn. Man ville
helst ha dem inn for de ble så tørre at lauvet
"rydde". I staken ble bjørnene lagt med toppene
inn og et par rær ble lagt på skrå over
staken (fra marken av) for å holde toppen over
staken. Man teller bjørnene i hundrer, ikke store
hundrer. Man ville helst ikke ha lauvet gjort
for da var det ofte også uregnet ("unglat")
6. Fra lader og staker i utmarken ble bjørnene kjørt
hjem over vinteren. Som oftest lå lauvfallet slik til at
man enten bar eller kjøte lauvet inn hjemme.
Det ble båret i bølband på samme måte som
køyet - med tang eller "børsvolk". Slik er ikke
kjønt i slike tilfeller. "Doing" (tøkket o) bruktes
bare ved busbygging.
7. Helst i utmarken og slakter, Karne hugg og kvislet
brann, mens kommer og bare skar, Karne

4686

kunne også bygge lævekrister med sigd eller
lybrød og de andre bakkede kjerrene. - Kjerrene
ble holdt sammen vanligvis av myke krister som
støps rundt kjerret. Og så vidjelaukstiender
ble brukt.

8. Det var helt forskjellig eftersom det passet med
fillassen. Svart ofte ble lauvet under høyet, men ofte
ble med luft oppå høyet eller som man skal dem.
Både kjerne sauer og gjeter fikk lauv. Forlig sauer og gjeter likte
godt å få lauvet fukt - et kjeru til hver. Til kjerne ga man
også et kjeru til "middagskjøsen" (u kjøs er hankj.
ord!) Til kjerne ga man helst ikke meget fukt, for
"det fuktet melken."

9. Bjørk var godt, rogn det bedste.

10. Man tokne ikke så langt nord

11. Fugne fellislauving. Men holdt sig i egne beiger.

12. Brøtfelder

13. Besv. under 7.

14-15. Ulykket: Nordreis

B.

1. Navn er "Rakelau".

2. Bjørk og alder. Og så andet lauv ble tatt men
ikke disse høyrer som dominerer.

3. Man satte lauvet sammen med vanlig høyrive

4. Man bar det hjem i sekker, eller også kjørte man
det hjem i hekk.

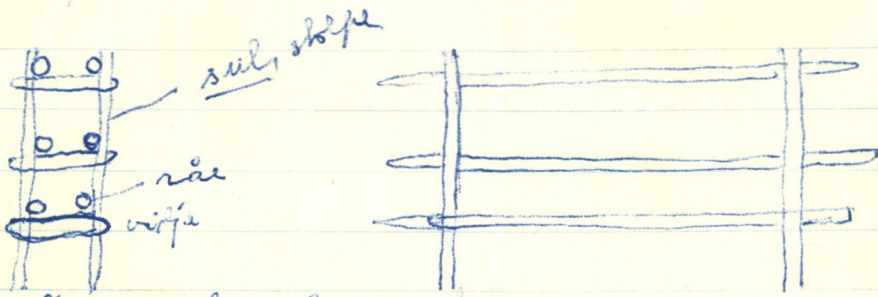
5. Helst kvinner og barn.

6. Lauvet ble lagt utover lagulvene og i "sjær".

7. Vanlig høyt man det sammen med høyrusk
og skredder litt med oppi. Man ga det i stamper,
og laget særskilt i bøtter. Det var helst kjerne og
melkjerter som fikk slik kost. Men sauer tok
den også gjerne.

8-9. ^{Rakel} Lauv var regnet som ridd for. Det har vært brukt helt
til de sidste år når det har vært knapt om for.

Lauvherje.

Kjerrene bli stållit tett mellom ræne. Opprø
 de øverste kjeru bli der lag i en liss ræ.

4686

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING